

Oponentský posudek

Diplomant: Daniel Novotný

Oponent: MgA. Michal Polák

Zadání diplomových úkolů:

Restaurování pískovcové sochy sv. Vojtěcha.

Restaurování dřevěné polychromované figurální plastiky-Alegorie víry.

Teoretická práce: Snímání olejových přemaleb na temperové polychromii dřevěných plastik v restaurátorské praxi.

Oponentský posudek

Diplomant Daniel Novotný

Restaurování pískovcové sochy sv. Vojtěcha

Diplomant Daniel Novotný přistupuje k zadanému úkolu zodpovědně a při první konzultaci předkládá shromážděné informace a historické fotografie o vývoji a proměnách sochy sv. Vojtěcha v různých obdobích a souvislostech. Předkládá vypracovaný restaurátorský průzkum. Po prostudování dochovaného stavu originálu a vyhodnocení restaurátorského průzkumu navrhuje koncepci restaurátorského zásahu a restaurátorský záměr. Provádí řadu zkoušek čištění a možností ztenčení materiálů značně zaslepujících povrch kamene díla. Řeší míru rovnováhy mezi zachováním části doplňků a odstraněním doplňků, které snižují estetickou kvalitu dochované sochařské památky v torzálním stavu. Provádí lokální prekonsolidaci degradovaného kamene a dále v průběhu restaurování konsolidaci partií vyžadujících zpevnění. Po očištění povrchu provádí citlivě postupné snímání doplňků a ztenčuje zaslepující vrstvu na povrchu. Dále přistupuje k lokálnímu doplnění přizpůsobenému charakteru dochované okolní modelace. Tvarově přizpůsobuje zachované doplňky. Doplnění a přizpůsobení doplňků je provedeno citlivě a v rozsahu, který je po stránce estetické a statické příznivý. Na závěr provádí lokální barevné retuše, kterými citlivě sceluje a zapojuje modelační zásahy historické i současné. Pozitivní výsledek práce diplomanta umožní, po nalezení správného umístění v interiéru, důstojné prezentování sochařské památky. Restaurátorská zpráva obsahuje nezbytné náležitosti a lze ji přijmout, avšak popis jednotlivých etap je stručný oproti množství vykonané práce a rozsahu teoretického přístupu diplomanta při řešení restaurátorského úkolu. Restaurátorskou zprávu lze rozšířit o závěr a kritické zhodnocení provedeného restaurování a doplnit o grafickou dokumentaci.

Sochařská rekonstrukce sochy sv. Vojtěcha

Součástí diplomového úkolu je vytvoření sochařské rekonstrukce sochy sv. Vojtěcha, která bude prezentována v exteriéru na pilaři vstupu do areálu kostela sv. Václava ve Velebce. Tento náročný úkol, kterým je vytvoření kopie sochařského díla na základě originálu, který je dochován v torzálním stavu, vyžaduje velkou dávku kritického myšlení a pokory ve vztahu k originálu. Naopak v ranných fázích hledání potřebuje autor rekonstrukce sochařskou a tvůrčí

svobodu při vymezování prostoru a určování směru, ve kterém bude práce probíhat až k výslednému dílu. Zároveň předpokládá sochařské nasazení a zkušenosti s převedením modelované rekonstrukce do výsledného materiálu. Diplomant zpočátku pracuje s nascanovaným a vytištěným 3Dmodelem. Vytváří modelovanou bozzetu v menším a ve větším měřítku. Dále přistupuje k vytvoření modelované varianty 1:1 a začíná vytvářet sochařskou rekonstrukci. Pracuje na postoji figury světce, přičemž se potýká s přepisem dochovaných tvarů ve vztahu k postoji rekonstruované figury. Zabývá se možnými variantami umístění atributů berly, vesla a gesta žehnající ruky i ve vztahu k soše sv. Prokopa. Na kontrolním dnu za přítomnosti zástupců památkové péče je rozhodnuto o definitivní variantě. Diplomant dále řeší prostorové a kompoziční vztahy atributů a nasazení a pozici hlavy světce. Vymodelovaná rekonstrukce v sochařské hlíně vyžaduje určitou míru nadsazení tak, aby bylo možné sochařskou formu definovat ve výsledném materiálu. Přestože si diplomant tohoto byl vědom, potýkal se s vybalancováním míry definování sochařského tvaru a nadsazením pro následný odlitek. Pod tlakem času s vědomím, že bude ještě provádět tvarování a zpřesňování sochařské formy odlitku, přistoupil k formování hliněné rekonstrukce ve stavu, na kterém ještě mohl pracovat s dotažením postoje, přesvědčivostí drapérie, působení gest a výrazu, kterými socha světce promlouvá k divákovi. Pozitivně lze hodnotit, že má diplomant odhodlání a je schopen naplnit náročný a obsáhlý úkol jako je sochařská rekonstrukce, oproti tomu je na miskách vah stupeň úrovně výsledné kvality díla. Předložený stav rekonstrukce působí poněkud roztržitým dojmem, ve kterém chybí jasně zřetelné esovité prohnutí figury. Ve zpracování drapérie zanikají anatomické partie figury např. levá noha a pravý bok figury světce. V určitých partiích drapérie dochází k tvarovému posunu za hranice, kdy je tvar divákem ještě vnímatelný jako drapérie. Socha postrádá napětí u pevných částí a měkkost určitých partií, které to vyžadují. Některé partie lze ještě upravit a tvarově posunout, zatímco u jiných již chybí materiál pro další korekci. Naproti tomu jsou viditelné i partie, které působí pozitivně např. měkkostí zpracování, ruky v rukavici držící veslo. Diplomant si je vědom nedostatků a uvědomuje si náročnost tohoto úkolu, při kterém musí zároveň respektovat autorské tvarosloví, které může být v určitých momentech vzhledem ke stavu dochování zavádějící a zároveň musí korigovat vlastní průběh práce v daných souvislostech.

Restaurování dřevěné polychromované figurální plastiky - Alegorie víry

Diplomant provádí restaurátorský průzkum a předkládá restaurátorský záměr, který obsahuje historické fotografie zachycující umístění alegorie na kazatelně. D.N. studuje a reflektuje výsledky restaurátorských prací na polychromovaných dřevořezbách stejného původu provedených v minulých letech v ret. soch. škole. Provádí řadu zkoušek a hledá vhodné kombinace rozpouštědel pro snímání druhotných monochromních vrstev. Výsledek snímání druhotných přemalby je velmi dobrý, diplomant vykazuje patřičnou citlivost a respekt k originálu. Dále se zabývá mírou dočištění povrchu a ztenčení lakových vrstev na dochované originální polychromii po předchozí etapě snímání druhotných vrstev. Předložené doplňky prstů a nohy jsou v rozpracovaném stavu. Probíhají retuše polimentu v oblasti zlacení a retuše na stříbře s modrou lazurou. Předložená restaurátorská zpráva je rozpracovaná vzhledem k rozpracovanosti úkolu. Lze konstatovat, že restaurátorská zpráva by mohla být v popisu některých etap restaurátorského procesu méně stručná.

Teoretická práce:

Snímání olejových přemalby na temperové polychromii dřevěných plastik v restaurátorské praxi

Teoretická práce diplomanta obsahuje teoretickou a praktickou část. Diplomant zapojuje do teoretické práce nabyté zkušenosti a výsledky z restaurování dřevořezby Alegorie víry. V teoretické části popisuje používané materiály v historických technikách polychromie. Dále zpracovává rešerši současných materiálů a technik snímání olejových přemalby na temperové polychromii. V praktické části zhotovuje řadu vzorků temperové polychromie s olejovou přemalbou na dřevěném podkladu, které vystavuje stárnutí v UV komoře. Na takto zestařených vzorcích provádí různé metody snímání přemalby. Z výsledků snímání odebírá vzorky pro laboratorní stratigrafický průzkum a mikrofotografii. Výsledky podrobuje kritickému zhodnocení. Přínosem této práce je, že k tomuto konkrétnímu tématu není známé jiné takto zaměřené zpracování. Tato teoretická práce bude jistě sloužit jako studijní materiál a zároveň může posloužit v dané problematice jako odrazový můstek pro další navazující a prohlubující práce v tomto tématu.

Závěr

Diplomant Daniel Novotný se umí kriticky ohlédnout a zhodnotit svojí vykonanou práci. Prokázal, že je schopen v jednotlivých etapách zadaných úkolů naplnit požadavky na absolutorium a přistoupit k obhajobě diplomové práce. Celkově lze říci, že Daniel Novotný vykazuje potenciál pro profesní růst v oboru restaurování sochařských děl. Věřím, že bude úspěšným pokračovatelem tradice restaurátorského oboru a restaurátorské sochařské školy. S pokorou a se ctí bude nabývat zkušeností a bude důstojně čelit nejednomu dobrodružství, které na restaurátora v praxi čeká.

Doporučuji udělení titulu MgA.

Hodnotím velmi dobře (2)

V Praze dne 30.května 2025

MgA. Michal Polák